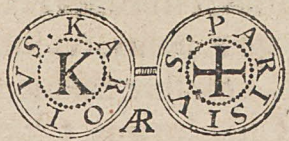


tur: *Ve* in Denariis novæ nostræ monetæ ex una parte nomen nostrum habeatur in gyro, & in medio nostri nominis monogramma: ex altera vero parte nomen civitatis, & in medio crux habeatur, sic.



Et cap. x i i ista. *Sequentes consuetudinem præde-*

cessorum nostrorum, sicut in illorum Capitulis invenitur, constituimus, ut in nullo loco alio in omni regno nostro moneta fiat, nisi in Palatio nostro, & in Quentovico, ac Rothomago, quæ moneta ad Quentovic ad antiquam consuetudinem pertinet, & in Rhemis, in Senonis, & in Parisio, & in Aurelianis, & in Cavillonio, & in Metullo, & in Narbona. Quocirca nummi qui exstant, necesse est plerique vel ante legem illam Karoli Calvi cusi sint, vel lege regia, ut sit interdum, non satis religiose observata.

DE LINGVA VETERVM FRANCORVM.

FRANCORVM veterum sermo non is fuit qui nunc est; nunc enim sonat Romanissimum, olim vero fuit merus Teutonismus, quo non tantum in Germania, sed etiam in Gallia à Rheno usque ad Ligerim Franci usi sunt, Aquitanis Romanam depravatam loquentibus. Apparet id, primo ex Francorum origine; nam quum ex Germanis profecti essent, quid mirum, si vernaculam suam & matricem linguam sonaverint? Valetque idem etiam in Burgundis, qui & ipsi Teutonice loquuti, utpote transvenæ Germanorum, & in Longobardis, & in Anglo-Saxonibus. II, Ex Evangelio S. Ioannis, rhythmis Francicis, iussu Waldonis Frisingensis Episcopi conscripto, quod Basileæ ante annos complures typis editum est; in ejus enim præfatione testatur author, se lingua Francica usurum esse.

*Nu wil ich scriben unser heyl
Evangelion deil,
So wir nu hiar bigunnen,
In Frankiska zungen.*

Qui vel mediocriter Germanice intelligit, agnoscit linguam Teutonicam: idque titulus operis etiam nobis tacentibus profitetur, in quo sic scriptum est, *Liber Evangeliorum, in Theodiscam linguam versus*. Sed nos hoc specimine contenti sumus. I I I, Probatum idem ex nominibus Francorum propriis, quæ omnia sunt Germanicæ originis, & quidem *ἡρωικὰ καὶ ὀνόματα*: neque enim ulla est lingua, quæ vel facilius voces necat, vel nexis familiariter utatur ad dandas rebus appellationes. *Thiet*, *Diet*, vel *Theut*, Deum Germanis prisca lingua significat, unde & Teutones suum nomen traxere; hodie dicunt *Godt*. Inde dictus est Thiedricus vel Theodoricus, sublata terminatione Latina, *Thiet ryck*, est Deo dives. Sic *Dietprecht*, est Deo promptus, *Thietwinus*, *Theodovinus*, & *Goduinus*, Deo vincens. *Diedo* vel *Godzo*, divinus. *Theudobochus*, Deum jactans. *Thietwaldus*, *Godswaldus*, Dei robur. *Godegesilus*, *Godspiles*. *Theudolinda*, Longobardorum Regina, Deo dilecta. Quæ terminantur in *aert*, indolem significant & ingenium; talia sunt *Bernaert*, urfino ingenio præditus; *Got-aert*, divino; *Ger-aert*, Gallia.

munifico: *Adel-aert*, nobili: *Geit-aert*, caprino: *Gyr-aert*, vulturio, Gerardus: *Eber-aert*, verrino: *Eer-aert*, ingenio honesto ac liberali. *Ryck-aert*, diviti, Richardus: *Leewen-aert*, leonino, Leonardus: *Engel-aert*, angelico: *Wolf-aert*, lupino, Wolfardus: *Wern-aert*, contentioso. *Man*, virum denotat: *Heyr-man*, Hermannus, Ductorem exercitus; nec dubium, quin id fuerit nomen Arminii. *Heym-man*, Principem suæ domus, Heimannus. *Adel-man*, virum nobilem. Sic dictus fuit x x v i i i Episcopus Bellovacensis. *Hildemann*, virum dilectum, quod nomen fuit x x x Episcopi Bellovacensis. nam, *Hilde*, est amor; unde *Hildebrand*, amore ardens: *Brune-hilde*, quæ fusco colore suo est amabilis. *Lot-hilde*, pura vel munda amore. *Grot-hilde*, ingens amore. *Seig-man*, bellator, nam *Seig* est prælium. *Baert* denotat barbam: *Lang-baert* *μακρο-πρόσωπον*, qui barbam alit, unde Longabardi dicti sunt. Paulus Diaconus lib. i, cap. 9, *Certum est, Longobardos ab intacta ferro barba longitudine appellatos, nam juxta eorum linguam lang longum, baert barbam significat*. Sic *Fulbaert*, cui barbitium densum est, Fulbertus. *Idelbaert*, barba rara, Idelbertus & Elbertus. Plura ejusmodi alibi collegimus. Qui curiositatem suam in hac parte exercere volet, author ipsi sim, ut matriculas adeat Episcoporum: deprehendet, non sine voluptate, cum temporum atque Imperiorum mutatione, alia aliis nomina successisse, ac prima quidem in antiquis Ecclesiis esse Latina vel Græca, nam & Græcis multarum Ecclesiarum institutionem debemus: posteriora Germanica: ultima, posterioris linguæ. In testamento B. Remigii legitur, Hludovicum Regem, quem nos Clodoveum vulgo appellamus; duas villas, quas, quum baptizaretur B. Remigio dedit, sua lingua vocasse *Bischofesheym*, quæ vox Germanica est, & domum Episcopalem significat. I v, Idem quoque probari potest ex nominibus mensium & ventorum, à Karolo Magno inventis, quæ nos ex Eginhardo Tabulæ nostræ adjunximus. v, Ex vocibus quas Franci scriptores, etiam quum Latine loqui volunt, orationi suæ inserunt, ut sunt *Scara*, pro copiis aut frequentia hominum; *Luidi*, pro populo; *Wachta*, pro excubiis vel vigiliis; *Bannus*, pro exilio, & alia ejusmodi. v i, Ex

K k k

formu-